

UVODNE MISLI

Ob naraščanju incidence in večanju preživetja je bolnikov z rakom v Sloveniji in po svetu vedno več. Po podatkih Registra raka za Slovenijo je leta 2000 na novo zbolelo 8.627 prebivalcev Slovenije (4.328 moških in 4.299 žensk), za njim pa je umrlo 4.752 bolnikov (2.672 moških in 2.080 žensk). Tega leta je v Sloveniji živelo 48.761 bolnikov (18.537 moških in 30.244 žensk) z rakom ne glede na leto diagnoze. Incidenca treh rakov, kolorektalnega, pljučnega in raka dojk, obsega 40 % vseh novih rakov. Najpogostejši raki pri moških so pljučni rak (19 % vseh rakov), kolorektalni rak (13 %) in rak prostate (9 %). Najpogostejši raki pri ženskah pa so rak dojk (22 % vseh rakov), rak maternice (11 %) in kolorektalni rak (11 %).

Tumorji prebavil (rak požiralnika, želodca in trebušne slinavke, jeter, žolčnika, žolčnih vodov, tankega in debelega črevesa ter danke) so najpogostejša rakava bolezen, saj obsegajo kar eno tretjino vseh primerov malignih bolezni. Incidenca raka želodca, ki je bil v preteklih desetletjih med tumorji prebavil na prvem mestu, se v zadnjih letih bistveno ne spreminja, incidenca drugih rakov prebavil pa stalno narašča. Po podatkih Registra raka za Slovenijo je bil leta 2000 rak debelega črevesa in danke najpogostejši rak, pred rakom pljuč in rakom dojke.

Kljub vse boljšim operacijskim tehnikam, skrbni pooperacijski negi in onkološkemu zdravljenju z obsevanjem in kemoterapevtiki je preživetje še vedno najbolj odvisno od stadija bolezni ob diagnozi. Čeprav tumorje prebavil odkrivamo v vseh slovenskih zdravstvenih ustanovah, nam žal še vedno pri več kot 20 % bolnikov ne uspe ugotoviti bolezni v času, ko bi bila še ozdravljiva. Zato ni naključje, da je Zveza slovenskih društev za boj proti raku letošnji teden boja proti raku posvetila rakom prebavil. Mnogim rakom prebavil se je mogoče izogniti z uživanjem energijsko uravnotežene in z vitamini bogate hrane, z opuščanjem kajenja in čezmernega pitja alkoholnih pijač, mnoge rake pa je mogoče zgodaj odkriti in celo preprečiti s preventivnimi pregledi.

V zadnjem desetletju je opazen velik napredek v razumevanju molekularnih, biokemičnih in epidemioloških značilnosti ter terapevtskih možnosti pri teh bolnikih. Onkološko zdravljenje - obsevanje in kemoterapija - postaja ob kirurškem vse pomembnejši način zdravljenja. Glede na rezultate kliničnih

raziskav je danes pooperacijsko onkološko zdravljenje bolnikov z nekaterimi raki prebavil že uveljavljen standardni način zdravljenja.

V tej knjigi, ki je rezultat večletnega dela in sodelovanja zdravnikov raznih strok pri pripravi smernic za celostno obravnavo bolnikov z rakom prebavil, so obravnavani vsi vidiki rakov prebavil: epidemiološke značilnosti, incidenca, etiopatogeneza, patološke značilnosti, klasifikacija, klinična slika in algoritem diagnostike in zdravljenja, rehabilitacija ter spremljanje zdravljenih bolnikov. Posebej so prikazani vsi standardni načini operacijskega in onkološkega zdravljenja ter priporočila za standardno kombinirano zdravljenje in rehabilitacijo.

Enajsti seminar »In memoriam dr. Dušana Reje« je namenjen vsem, ki opravljajo zdravstvenovzgojno delo v okviru regijskih društev za boj proti raku, območnih združenj Rdečega križa, regionalnih zavodov za zdravstveno varstvo, predvsem pa učiteljem in predavateljem zdravstvene vzgoje v šolah. Želimo, da bi jim bil zbornik seminarja v pomoč pri njihovem delu - pri našem skupnem prizadevanju za zmanjšanje zbolewnosti in umrljivosti za rakom prebavil.

Enajsti Rejevi dnevi pa naj bodo, kot doslej, tudi prijetna prireditvev.

Prof. dr. Borut Štabuc, dr. med.